

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за присъждане на образователната и
научна степен „Доктор”

Тема: ДЕТСКИЯТ ОЛИМПИСКИ СЪБОР „ЮНАЧЕ” СПОРТНО-
ПЕДАГОГИЧЕСКИ МОДЕЛ ЗА ОБУЧЕНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ

Докторант: Ина Георгиева Владова

Рецензент: Проф. Давид Велчев Давидов, ДН

I. Актуалност на темата.

Представата за човешкото съвършенство е възникнала далеч преди Новата ера. Античната култура превръща тази представа в социален феномен, в идеология и философия за хармоничното му развитие. Цивилизационният процес през вековете усъвършенства древния замисъл за „Олимпизма” в непреходна теория и практика. Днес никой не оспорва незаменимостта на „Олимпизма” като средство за формиране на ценностната система на човека. През този дълъг исторически период главна движуща сила на олимпийската идея е състезателното начало и престижността. Образователната и възпитателна функция на „Олимпизма” някак си остава на втори план. Именно затова самата ориентация на докторантката по този значим, социален проблем заслужава поздравление.

II. Данни за докторантката.

Ина Владова е завършила висше образование в Националната спортна академия „Васил Левски” / НСА „Васил Левски” / през 1998 година. Придобитата първа специалност в бакалавърската степен е Физическо възпитание с професионална квалификация

Учител по физическо възпитание и втора специалност - Спорт с професионална квалификация Треньор по лека атлетика. През 2001 година в ЦСДК към НСА „Васил Левски” придобива нова специалност – Кинезитерапия. През учебната 2007 – 2008 г. се дипломира в Магистърската програма „Олимпизъм и Олимпийско движение” към НСА „Васил Левски”.

Професионалният стаж на И. Влагова е на спортно-педагогическото поприще. Тя е учител по физическо възпитание в 111 училище София, хоноруван преподавател по Педагогика и асистент по Педагогика и Спортна педагогика към катедра Психология, педагогика и социология на НСА „Васил Левски”.

През последните 10-12 години докторантката участва активно като експерт, консултант и ръководител в Постоянната комисия за децата, младежта, спорта и туризма към Столичния общински съвет и много Програми като Фестивал на детските градини „Слънчеви пътеки”, „Спорт и здраве за ученика”, Иновационна европейска методология свързана с обучение на персонала в малкия и среден бизнес и др.

III. Реализация предмета на изследването.

Теоретичното проучване е мащабно и извършено компетентно. Обсъдени са голям брой източници за дълъг исторически период. Амбицията на докторантката да разкрие попълно идеята, съдържанието и философията на Олимпизма води до постигане на завидна дълбочина. Изложението не е с пропедевтично-обзорен характер, а представлява задълбочен анализ в който умело се обвързват философските, теоретични и педагогически постановки с организацията и провеждането на разнообразни мероприятия през олимпийските цикли.

В цялото изложение докторантката натрапва своето убеждение, че Олимпизмът не е философска абстрактност, а реална действителност, изключителен социален феномен, който има мисията да дарява на хората здраве, духовни, морални и социални добродетели.

Безспорен принос на И. Влагова е поставянето на акцент и успешно аргументиране на образователната и възпитателна функция на Олимпизма. Тук заслужава да се отбележи нейната способност да търси и открива подкрепа на своите тези дори в периферно разположените публикации и документи.

Категорично е заключението на докторантката, че Олимпийските игри и съпровождащите ги традиционни прояви не са пряко свързани само със спорта, те ангажират науката, културата, изкуството, националните, политически, икономически и социални системи.

Обсъждайки приносите на патриарха на Съвременните олимпийски игри Пиер дьо Кубертен на преден план се извежда безграничното поле за образователно и възпитателно въздействие на Олимпизма. В този контекст са конструирани аргументи доказващи паралелната роля на Тодор Йончев за популяризирането и развитието на олимпийската идея не само в България.

Ина Влагова убедително разкрива същностната характеристика на Детските олимпийски клубове и събори „Юначе“, като реализация на Кубертеновия конкурс по изящни изкуства. Докторантката просторно изяснява семантиката на основните ключови понятия по проблема. Неоправдано е пренебрегнато понятието „Олимпийска култура“.

Процедурната част на темата е разработена компетентно. Работната хипотеза е сполучливо определена, но ненужно

парцелирана на четири части. Освен това от предшествия формулировките текст не е видно, че тя е в пряка връзка с обобщаващите заключения на теоретичния анализ. По този начин е пропуснато да се афишира безспорния пионерски характер на изследването.

Целта, задачите, предмета и обекта на изследването са представени изчерпателно. Използваният инструментариум е подходящ за удовлетворяване на хипотезата, целта и задачите. Добро впечатление прави използването на методите на стратегическия анализ. Много добре са разработени анкетните карти и въпросници за различния контингент изследвани лица. Всички въпроси са дефинирани еднозначно и имат автономна определеност. Това, без съмнение, провокира съзнателен и съпричастен отговор от изследваните.

В проведените изследвания докторантката получава голямо количество информация. В задоволителна степен тя аргументира решаването на поставените задачи. Нещо повече установените емпирични данни имат много по-голям потенциал. Той не е използван напълно поради пестеливостта на анализа. Това от своя страна разкрива перспективи за бъдещата научна работа на Ина Влагова.

Количествената информация е представено таблично и графично. Всички приложения са разположени в текста, като илюстрация и подпомагане на анализа. По-често е използвано графичното представяне и това е оправдано, защото по този начин информацията е в уплътнен вид, което позволява да се очертаят ясно проявените тенденции.

Впечатлява оценката на „Българския модел за олимпийско образование” при учениците от Началния етап на Основната

образователна степен. Приложен е стратегическият анализ чрез ситуационен / SWOT / и PEST методи. В резултат на това правдоподобно е определено настоящото състояние на Модела и неговите структурни елементи в йерархическа последователност. В значителна степен е уточнена функционалната зависимост между компонентите на Модела, прогностично са характеризирани евентуалните смущения при функционирането и вероятните подходи за тяхното преодоляване.

При анализа на анкетните данни докторантката не само описва състоянието на наблюдаваните показатели, но ги и анализира, търси причините за промените, опитва се да надникне зад процентите, да обобщи и направи верни заключения и изводи.

Голямата и разнообразна информация от всички анкетни проучвания убедително демонстрират безспорната образователна, възпитателна, социализираща и интегрираща функция на Детските олимпийски клубове и събори „Юначе” – на Модела за олимпийско образование и възпитание / МООВ /. Затова предложението на докторантката за включване на елементи от Модела в Учебната програма по физическо възпитание е напълно оправдан.

Направените изводи произтичат от извършеното изследване. Авторефератът отразява основните положения на дисертационния труд. Представени са копия на три публикации, които представляват идеални части от труда. Те са публикувани в Сп. Сп. и наука бр.5/2013, бр. 5/2014 и Сб. доклади Личност, мотивация, спорт, Том 19, С.,2014 г.

IV. По-съществени приноси на дисертационния труд са:

1. Проучени са значителни по обем източници посветени на Олимпизма и Олимпийското движение.

2. Убедително е обоснована образователната и възпитателна функция на Олимпизма.
3. Характеризиран е структурно-функционалния Модеал за олимпийско образование за учениците от Началния етап на Основната образователна степен
4. Проведено е добре организирано изследване с ученици, учители и членове на УС на СБГД „Юнак”.
5. Доказано е положителното влияние на МООВ за приобщаване на учениците в неравностойно положение.

З а к л ю ч е н и е

Обсъжданият дисертационен труд отговаря на изискванията на Правилника за придобиване на научни степени в НСА „В. Левски”. Той съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос към теорията и практиката. Чрез неговото разработване докторантката показва, че има задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

Предлагам, с убеденост, на уважаемото жури да присъди на Ина Георгиева Влагова образователната и научна степен „Доктор”



София, 13.07.2015.

Проф. Давид Давидов, ДН

Р е ц е н з и я

на дисертационен труд на тема: **Детският олимпийски събор „Юначе“ – спортнопедагогически модел за обучение и възпитание** с автор **Ина Георгиева Влагова** за присъждане на ОНС „Доктор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт по научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на Лечебната физкултура) и във връзка със заповед № 1428/01.07.2015 г. на Ректора на НСА „В. Левски“- проф. П. Гешев.

Рецензент: Доц. Иванка Алипиева Тошева, доктор

Представеният дисертационен труд е закономерен резултат от професионалното и творческо развитие на ас. Ина Влагова, което се осъществява целенасочено в спортнопедагогическата сфера. Тя завършва бакалавърска степен със специалност Физическо възпитание и магистърска степен по Олимпизъм и олимпийско движение в НСА „В. Левски“. От 2009 г. е асистент в същото учебно заведение към катедра Психология, педагогика и социология, където изпъква като ентусиазиран преподавател и изследовател със собствен профил.

Актуалността и значимостта на разработената тема в дисертационния труд са безспорни и в този смисъл не се нуждаят от подробно аргументиране. Социалните трансформации през последните десетилетия са ориентирани към създаване на високотехнологична среда, намаляване на двигателната активност при все по-голяма част от хората и увеличаване на ежедневното напрежение и стрес. Създаването на трайна нагласа към активни занимания със спорт още от детска възраст се превръща в стратегическа задача, която

вече се свързва със стимулиране виталността и просперитета на обществото, а не толкова с оползотворяване на свободното време. В своя труд Ина Влагова представя спортнопедагогически модел предназначен за приложение в детска възраст, при който приобщаването към спорта се извършва върху идейната основа на Олимпизма и търсенето на хармония между дух и тяло. В цялостното изложение умело е изведена логическа връзка между ценностите от миналото и актуалните проблеми на настоящето.

Дисертационният труд е в обем от 203 страници, от които 32 са библиография и приложения. Съдържанието е структурирано според утвърдените стандарти. То включва увод, три глави, изводи и препоръки с практическа насоченост. Текстовата и експериментална информация е онагледена с 34 фигури и 18 таблици.

В първата глава са представени теоретичните основи на изследването. Тя е разработена в три раздела в които последователно са анализирани идейното съдържание на Олимпизма като философия, разпространението на олимпийските идеи и развитието на олимпийското движение в България и са дефинирани основни понятия в олимпийската педагогика. Разработването на теоретичните основи на изследването се основава на внушителен брой литературни източници – 193, на български, руски, английски и френски език. Проучвателната дейност на авторката включва анализ и позоваване на редица нормативни документи и 16 интернет-източници. Тези количествени параметри са косвено доказателство за нейната компетентност в разработваната проблематика, което се потвърждава и от цялостното изложение.

В главата е направен обстоен анализ на личността и дейността на Пиер дьо Кубертен – най-значимият радетел за претворяването на олимпийската

идея в социалната действителност, чрез възобновяване на Олимпийските игри от Античността. Впечатляващо е щателното проследяване на всеки етап от живота и дейността на Кубертен, което умело е съчетано със собствени обобщения и заключения. Влагова поставя сериозен акцент върху педагогическите възгледи и дейност на Кубертен. Тя подчертава, че те типично се изместват на втори план, когато се оценява делото му и аргументирано обосновава тезата, че именно стремежът на Кубертен към откриване на вдъхновяващи модели за спортно възпитание го насочва към идейното богатство на Античността. Този раздел има основополагащо значение за разработката, но същевременно представлява авторски принос към спортната педагогика.

Утвърждаването и популяризирането на идеите на Олимпизма в България е разгледано в контекста на два базисни постулата – личностната активност на Тодор Йончев и дейността на българските гимнастически дружества „Юнак“. Направеният паралел между Пиер дьо Кубертен и Тодор Йончев е оригинален авторски подход, който заслужава положителна оценка. Дейността на дружествата „Юнак“ е представена чрез позоваване на многобройни документални източници, особено за периода на възобновяването им от 1996 година до днес. Независимо от това, авторката умело е обобщила цялата информация и я е анализирала в контекста на настъпилите социални промени. Така е очертан обликът на „Юнак“, като значим фактор в спортната и културна история на страната.

Теоретичната част на дисертационния труд завършва с анализ на терминологията в контекста на понятието Olympic education. Разгледани са понятията „олимпийско образование“, „олимпийско обучение“ и „олимпийско възпитание“. Извършена е значителна проучвателна дейност в тази насока, но все още не са очертани достатъчно ясно специфичните

съдържателни характеристики на понятията. Има известно нарушаване на баланса между “*differentia specifica*” и взаимната им обвързаност.

Теоретичната част на дисертационният труд, като цяло, е разработена много добре. Тя разкрива по безспорен начин умението на дисертанта за анализ и интерпретация на литературни и документални източници, за формулиране на собствени тези и за интегрирането им в общ идеен конструкт.

Във втората глава е представен експерименталният дизайн. Включени са всички необходими компоненти – цел, задачи, обект, методика, организация на изследването и т.н. Те са формулирани прецизно и във взаимна обвързаност. Има известно припокриване във формулировките на задачи №1 и №2, но по-нататък, при анализа на данните, проличава спецификата на всяка от тях. Много добре са подбрани и описани методите на изследване. Включени са и методи за стратегически анализ, което не е типично за спортнопедагогически изследвания. Тяхната същност и необходимостта от използването им са обосновани обстойно. Същевременно в тази част на дисертацията се срещат и някои твърде обстоятелствени пасажии и цитирания, които утежняват възприемането на текста.

В последната глава е отразена аналитичната част на дисертационния труд. Тя е структурирана в три раздела, всеки от които е свързан с представяне на резултати от определен тип анализ а именно: теоретико логичен анализ на моделните характеристики на клубовете и събора „Юначе“; стратегическите анализи – SWOT и PEST; и анализ на данните от проведеното емпирично изследване. Всеки раздел изисква специфичен изследователски подход, като трябва да се отбележи, че авторката успешно се е справила с това предизвикателство. За пръв път феноменалната същност на клубовете „Юначе“ се представя чрез тези нейни характеристики, които я

определят като спортнопедагогически модел с основни компоненти – цел, задачи, структура и съдържание на дейността, принципи, символи и ритуали, състезателни правила и критерии за оценка на резултатите. Последователно и изчерпателно са представени резултатите от SWOT - анализа във всички негови компоненти – силни и слаби страни, заплахи и възможности за развитие. В рамките на PEST анализа Влагова с лекота осъществява преход между регионални национални и международни стратегии и подходи в областта на политиката, икономиката, социалната сфера и технологиите, като изводите и обобщенията до които достига, много често са подкрепени със статистически данни.

Резултатите от експерименталното проучване са ориентирани според особеностите на изследваните лица в зависимост от възрастта и статуса. Този подход е обоснован, като се има предвид големия диапазон в който се простират особено възрастовите характеристики на изследваните лица – от 7 години, при най-малките „юначета“ до зряла възраст, при учители, организатори и идеолози на съборите. Установени са резултати, които доказват желанието на децата към участие в клубовете и също така ролята на клубната дейност за създаване на интерес към спортни занимания, дори предпочитанията им към отделни видове спорт. Представени са резултати за относителната тежест на отделните мотиви за включване в клубовете „Юначе“, което е много ценен резултат, като се има предвид трудността на изследване при толкова малки участници. Значително по-разгънати са данните от изследването, проведено с учителите, но в това отношение би могъл да се обогати още техният анализ. Ценност като резултат представлява и промяната настъпила в редица психически качества на участниците, според оценката на техните учители. Един допълнителен обединен анализ на отговорите на родителите, учителите и организаторите, би допринесъл за по-

ясно възприемане на ползите от приложението на модела и цялостният му ефект във възпитателен аспект.

Като критична бележка и препоръка към авторката за бъдещата ѝ работа мога да посоча, че целостта на научния труд се постига както на идейно, така и на визуално, на графично ниво. Избягването на различен стил при оформяне на фигурите и диаграмите може само да подобри качеството на разработката.

Ина Влагова прилага три самостоятелни публикации в специализирани научни издания, които отразяват резултати и идеи заложи в дисертационния труд. Две от тях са в Сп. Спорт и наука, а една в Сб. Личност, мотивация, спорт, Том 19/2014 г.

Авторефератът отразява точно и в достатъчна степен представително дисертационния труд. Всички изисквания по процедурата на защита са спазени.

Като имам предвид основните достойнства на дисертационния труд, а именно:

- Представен е цялостен изследователски продукт, разработен върху стабилна теоретична основа и подкрепен с експериментални резултати;
- Разработена е тема с актуално значение за възпитателната практика;
- Изведени са оригинални авторски тези в областта на спортната педагогика;
- Успешно са приложени експериментални методики в спортнопедагогическо изследване;
- Формулирани са конкретни препоръки в практически план, достигам до формулиране на

Заключение: Дисертационният труд на Ина Георгиева Влагова на тема „Детският олимпийски събор „Юначе“ – спортнопедагогически модел за обучение и възпитание“ е разработен на високо теоретично и емпирично ниво и е в съответствие с изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Получените резултати обогатяват спортнопедагогическата теория и са основа за прилагане на подходящи организационни политики в сферата на училищното физическо възпитание и детско-юношеския спорт. Това е основанието ми да **гласувам положително с “Да“** за присъждане на Ина Георгиева Влагова на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на Лечебната физкултура) в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт“.

8.09.2015г.

София

Рецензент:.....

/Доц. И. Тошева, доктор/

СТАНОВИЩЕ

**ОТНОСНО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА ИНА ГЕОРГИЕВА ВЛАДОВА НА
ТЕМА „ДЕТСКИЯТ ОЛИМПИЙСКИ СЪБОР „ЮНАЧЕ“ – СПОРТНО-
ПЕДАГОГИЧЕСКИ МОДЕЛ ЗА ОБУЧЕНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ“ ЗА
ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“****ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО: ПРОФ. ТАТЯНА ЯНЧЕВА, ДН**

Дисертационният труд на Ина Владова е посветен на един изключително важен за теорията и практиката проблем – извеждане на спортно-педагогически модел за обучение и възпитание на ученици от I до IV клас на основата на проучване и извеждане на специфичния и по същество уникален опит на детския Олимпийски събор „Юначе“. Във време на изгубени ценности, остри дефицити във възпитанието, нарастваща хиподинамия, криза в образованието, олимпийските ценности и идеи могат да бъдат светъл лъч в търсене на най-адекватни образователни и възпитателни подходи, особено ако са успешно адаптирани в образователната система и извънучилищното образование. В този смисъл настоящият дисертационен труд е с безспорна ценност и иновативност – смел и различен като идея и реализация. Това на практика е първият специализиран спортно-педагогически труд, който разглеждаме в катедрата, за което поздравявам докторантката. Без съмнение темата е много актуална и значима и би обогатила теорията и практиката. Новата образователна среда се нуждае от подобни разработки, които да придадат нов смисъл и перспектива пред традиционни ценности.

В този смисъл всяка подобна разработка заслужава внимание, а настоящата е с безспорна ценност и значимост.

Представеният за обсъждане труд е в обем от 207 страници и отговаря на всички изисквания за подобен тип разработка.

Като цяло дисертационният труд е написан много грамотно. Работата е добре балансирана, ясно логически подредена. В теоретичната постановка И. Владова демонстрира много добра ориентация и познаване на специализираната литература, умение да обобщава и класифицира наличната информация, да изразява собствено, добре

аргументирано становище. Теоретичните основи на изследването са изведени на основата на богат литературен обзор (общо 203 източника). В рамките на 68 страници се разглежда Олимпизмът като философия - развитие на идеята за Олимпизма, Олимпийското образование в системата на неформалното образование, не само по отношение на децата, но и насочено към учителите и треньорите в контекста на „продължаващото образование“. Представени са подробно и компетентно педагогическите идеи, дейност и творчество на Пиер дьо Кубертен. Специално внимание е отделено на проблема за утвърждаване и развитие на идеите за олимпизма в България. Изведен е изключителният принос на Тодор Йончев в утвърждаване на олимпийските идеи. Определено считам за принос представеният сравнителен анализ на педагогическите идеи на Тодор Йончев и Пиер дьо Кубертен. Това, доколкото съм запозната, не е правено до момента в специализираната литература и докторантката заслужава признание за това.

Представен е подробно Съюзът на гимнастическите дружества „Юнак“, опитът да се популяризират идеите и философията на олимпизма още от зората на развитието на Олимпийското движение до днес от техните последователи и възпитаници. Акцентът е върху спортно-педагогическата дейност на дружествата и възможността да се интегрира техният опит в съвременната образователна среда.

Направен е опит, считам успешен, за понятийно уточняване на термина „Olympic education“ като са разгледани в сравнителен план термините „олимпийско движение“, „олимпийско образование“, „олимпийско възпитание“. На тази база е разгледано обучението в контекста на олимпийското образование.

Постигнатата ясна логика в теоретичната постановка продължава в замисъла, постановката и реализацията на изследването.

Втора глава представя постановката на изследването. Подробно и ясно са представени хипотезата, целта, задачите, обекта, организацията и методиката на изследване.

Като цяло изследването е много добре планирано. Използвани са някои нетрадиционни за нашата катедра методи, които са удачни за това проучване и дават много ценни резултати. Приветствам докторантката за това. Използваните методи са добре описани и дадени в приложения.

Трета глава включва анализа и интерпретацията на резултатите. В тази част са и основните приноси на дисертационния труд. Получени са много интересни, богати и разнопосочни резултати, които са коректно интерпретирани. Докторантката демонстрира умение да анализира и обобщава получените експериментални данни. Резултатите от изследването потвърждават издигнатите от автора хипотези.

В дисертационния труд могат да се открият следните научни приноси:

1. Изведен е приносът на Тодор Йончев за утвърждаване на олимпийските идеи в България.
2. Представен е за първи път в специализираната литература сравнителен анализ на педагогическите идеи на Тодор Йончев и Пиер дьо Кубертен.
3. Представена е спортно-педагогическата дейност на дружествата „Юнак“ и възможността да се интегрира техният опит в съвременната образователна среда.
4. В резултат от направения теоретичен анализ и проучването на документи е изведен модела на СБГД „Юнак“, който считам за категоричен принос на дисертационния труд.
5. Като принос могат да се изведат и резултатите от стратегическия анализ (SWOT анализа и PEST анализа). Оригинални като замисъл, компетентно и подробно анализирани, данните разкриват много възможности за по-нататъшно използване.
6. Изведени са педагогическите ефекти от приложението на модела – образователни и възпитателни, от позициите на учениците, родителите и учителите, което дава възможност те да се осмислят от различни гледни точки и по този начин да се анализират по-адекватно и се изведат насоките за работа с различните групи.

Направените изводи са коректни и произтичат от получените резултати от теоретичното и емпирично изследване. Изведените препоръки дават съответни насоки за практическо приложение на получените данни и изведените закономерности.

Авторефератът адекватно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Докторантката е представила 3 свои публикации във връзка с дисертационния труд.

Процедурата по защитата е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на Ина Влагова „Детският Олимпийски събор „Юначе“ – спортно-педагогически модел за обучение и възпитание е много интересен и новаторски като замисъл и реализация. Актуалността му е несъмнена, с подчертана практическа стойност. Голяма част от получените резултати и изведеният метод на обучение имат приносен характер. Дисертацията следва ясна логика. Докторантката демонстрира много добра професионална грамотност, умение да анализира резултатите компетентно и задълбочено, както и да демонстрира собствена позиция.

Дисертационният труд, получените резултати и изведените обобщения очертават едно ново поле за теоретично и практическо утвърждаване на спортната педагогика.

Като имам предвид качествата и приносите на представения дисертационен труд, предлагам на Уважаемото Научно жури да гласува „за“ присъждане на образователната и научната степен „доктор“ на Ина Георгиева Влагова.

31.08.2015 г.

Изготвил становището:



(проф. Т. Янчева, ДН)

СТ А Н О В И Щ Е

От доц. д-р **Владислав Господинов**,
Върху дисертационен труд на тема: „**ДЕТСКИЯТ ОЛИМПИЙСКИ СЪБОР „ЮНАЧЕ“ – СПОРТНОПЕДАГОГИЧЕСКИ МОДЕЛ ЗА ОБУЧЕНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ**”,

разработена от

ас. Ина Георгиева Влагова

(докторант на самостоятелна подготовка в Национална спортна академия „Васил Левски“, Катедра „Психология, педагогика и социология“) в областта на висшето образование **1. Педагогически науки**, Професионално направление **1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт** (научна специалност *Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка*, вкл. *Методика на лечебната физкултура*) за придобиване на образователната и научна степен „доктор по педагогика“

и

Научен ръководител: доц. д-р **Евдокия Ценева**

Дата и час на публичната защита: 30.09.2015 г., 16,00 ч.

I. Основни биографични данни за автора, имащи отношение към докторантурата (в т.ч. администрирането ѝ) и предложения на вниманието дисертационен труд

Ина Влагова е родена през 1974 г. в град София, а през 1998 г. завършва ОКС „Бакалавър“ в НСА „Васил Левски“, специалност „Физическо възпитание“, с професионална квалификация *Учител по физическо възпитание* и втора специалност „Спорт“ с професионална квалификация *Тренър по лека атлетика*. След това настоящия дисертант продължава своето усъвършенстване, в т.ч. и като учител по физическо възпитание, като през 2008 г. завършва ОКС „Магистър“ по специалност „Олимпизъм и олимпийско движение“, а от същата 2007/2008 академична учебна година е избрана за хоноруван преподавател в НСА, където от март 2009 г. след спечелен конкурс е назначена като асистент. Това затвърждава продължилите през годините трайни интереси на автора. Ина Влагова е зачислена със Заповед на Ректора на НСА „Васил Левски“ с № 2068 от 21.11.2012 г. като докторант на самостоятелна подготовка в Катедра „Психология, педагогика и социология“. След като са изпълнени съдържателно и документално изискванията за този тип докторантура, Ина Влагова е отчислена с право на защита със Заповед на Ректора с № 1422 от 01.07.2015 г.

II. Характеристики на дисертационния труд

1. Актуалност на темата на дисертационното изследване

Те са безспорни и в *Увода* авторът разкрива по-детайлно значимостта и актуалността на проблемното поле, станало фокус на дисертационния труд. Те биха могли да се групират в няколко основни направления. На първо място, във връзка със

съвременната цифрова епоха, която провокира и необходимост от актуализиране и поглед назад, към позабравени ценности и дейности, в т.ч. олимпийските като уникална пресечна точка на спорта, културата, изкуството и науката, обединени с хуманна цел. На второ място, като изключително добра възможност за превенция на негативни поведенчески изяви, особено при децата (злоупотреба с психоактивни вещества, деструктивна агресия, обездвижване и други). На трето място, като път за възпитание и личностно само/усъвършенстване, в т.ч. и по посока на високи спортни постижения. На четвърто, но не и по значение място, наличието на малко изследвания и на практика отсъстващи разработени спортнопедагогически модели за работа с деца в България в контекста на зададеното от олимпийската идея.

2. Структура и съдържание на дисертационния труд

Предложената на вниманието ни текстова разработка съдържа 203 стандартни печатни страници, от които 171 са основен текст, включващ увод, три глави със съответни подчасти, изводи и препоръки. Налице е списък с източници, съдържащ 193 единици (от тях 67 са на латиница), като е представен и списък с 16 ползвани страници от интернет.

Глава първа (с. 7–67) е теоретична и проследява възникването на олимпийската идея в Древността, но с акцент върху нейното възраждане в края на XIX в. от барон Пиер дьо Кубертен, на чиято изключителна, многопосочна – подобно на същността на олимпийската идея, организаторска и педагогическа дейност е посветена първата подчасть на тази глава. Авторът обосновава чрез преглед на редица източници, че със „своите социални характеристики олимпизмът може да се разглежда като форма за глобално възпитание чрез спорт“ (с. 10). Също така са представени рефлексите на олимпизма в България от края на XIX в. до наши дни, като е отдадено необходимото внимание на Тодор Йончев, който през 1898 г. поставя началото на Съюза на българските гимнастически дружества „Юнак“, чиито идеи и характер на дейностите са едновременно специфично български и заедно с това в значителна степен са проекция на и корелират с олимпийските. Проследена е дейността на „Юнак“ и след възстановяването му през 1996 г. Специално внимание е отделено на понятието олимпийско образование и свързаните с него понятия олимпийско движение, олимпийско възпитание и олимпийско обучение, които старателно са отграничени чрез съответното им дефиниране.

В *Глава втора* (с. 68–86) е представен дизайнът на теоретико-емпиричното изследване. С акцент върху практическата му част – работа на терен. В т.ч. са формулирани основните параметри: предмета, обекта, целта, задачите на изследването, протекло в три етапа. В него са включени 198 човека – подробно са разписани количествените и качествените характеристики на отделните групи – основно ученици (от началния етап на основната образователна степен), учители, треньори, родители, от столицата и от редица градове от страната. Авторът е приложил подходящ комплекс от методи за получаване и обработка на информация, включващ: анализ на литературни източници, архивни материали, нормативни документи; сравнителен анализ; SWOT-анализ, PEST-анализ, изследване на случай,

наблюдение, интервю, анкета, математико-статистически методи, в т.ч. чрез програмата SPSS, версия 21; моделиране.

Глава трета (с. 87–169) е посветена на анализа на получената емпирична информация и очертаване на характеристиките на предложения от автора спортнопедагогически модел. Подробно е представена идейната насоченост и практическа дейност на този модел с название „Юначе“, който е пресечна точка на педагогическата и здравно-хигиенната сфери, свързани, с акцент върху ценностите на спорта и олимпийското му измерение, заложено в Олимпийската харта от 08 юли 2011 г. – „съчетаване на спорта с изкуството, културата и образованието; радост от усилието; практикуване на спорт без дискриминация и в олимпийски дух; взаимно разбирателство, в дух на солидарност, приятелство и честна игра“ (с. 106–107). Според моделът заниманията обхващат през учебната година 150 ч. тренировъчна активност, 36 ч. теория (предимно история) и художествено-творческа дейност. Важен момент от този модел е включването на деца със специфични, в т.ч. специални образователни потребности, характеристики – с гръбначни изкривявания или други здравословни проблеми – временни или хронични; от малцинствен произход и други.

Резултатите от емпиричното изследване са детайлно описани и илюстрирани посредством голям брой таблици (18) и фигури (34).

Дисертационният труд завършва с изводи и препоръки.

III. Основните бележки, препоръки и въпрос, които следва да бъдат отправени към труда и автора са:

Логиката на теоретико-емпиричното изследване и малкия обем на Глава втора предполагат включването ѝ в настоящата Глава трета (тя би трябвало да стане Глава втора при подобно преструктуриране).

Необходимо е в бъдещи разработки авторът да прецизира цитирането от гледна точка на отбелязване и на страницата/страниците, откъдето се ползва съответната информация – в предложения текст в скоби са посочени автора и годината на издаване на произведението му, но не и страницата/страниците.

На стр. 67 сред задачите на обучението присъства следното словосъчетание: „Да се формират знания ...“ – то е срещано в някои литературни източници, но от научна гледна точка не е съвсем коректно, доколкото знанията се преподават и съответно усвояват в процеса на обучение (доколкото би могло да се обособяват съответно възпитателните и обучителните моменти в педагогическия процес), а думата формиране се свързва и дори се използва, както е известно, като синоним на възпитание. Освен това знанията се основават на факти, които са обективна даденост и не могат да се променят, да се моделират (формират), а е възможно да се обогатяват.

В множествената хипотеза е добре да бъде включена думата олимпийско (въпреки че индиректно смисълът ѝ може да бъде изведен) или производни на нея – с оглед на заглавието на труда.

Имената на авторите на латиница е добре да бъдат посочени в текста и/или на кирилица.

Убедено препоръчвам настоящият дисертационен труд да придобие по-широка популярност чрез публикуването му като монография.

Анализът на резултатите от анкетната проучване с „бивши юначета“ е само между с. 149 и 151 – поради каква причина е ограничен?

IV. Приносни моменти на дисертационния труд

Основно те са по посока на следното: насочено е вниманието към проблем, който е актуален, но като цяло неизследван в България, какъвто е олимпийската идея с нейния глобален, общочовешки характер и ценности в съчетание с проекцията ѝ, постигната от антора, в конкретен иновативен спортнопедагогически модел, включващ национални традиции в сферата, издържали проверката на времето. Чрез този труд се подкрепя по-нататъшното обособяване и развитието на олимпийската педагогика като направление в педагогическата наука. При това критично е подхотдено към проблематиката и е налице открояващо се авторово присъствие в теоретичното и особено в емпиричното изследване, което предлага подходящо подготвена и приложена методика. Систематизиран е много голям обем информация с фокус към темата. Конструирани и апробирани са реално действащи спортнопедагогически модели. В него важно място заема и художествено-творческата дейност, която е била също от голямо значение при възраждането на олимпийската идея, но през годините остава на заден план. Не трябва да се пропуска, че в изследването са включени родители, което често е трудно за изпълнение.

V. Оценка на Автореферата и публикациите на автора

Текстът на автореферата отразява в структурно отношение дисертационния труд, а така също и ключовите съдържателни моменти от него.

Публикационната активност, формата и съдържанието на текстовете на автора позволяват да се направи извода, че в достатъчна степен, системно и последователно е разгърнат, осъществен и отразен в съответната етапност изследователския замисъл по отношение на дисертационния труд.

VI. Заключение

Дисертант Ина Влатова е осъществила компетентно много голям обем от теоретико-емпирични дейности, доказали чрез получените резултати своята висока ефективност. Също така в изследването се демонстрира като цяло много добро боравене с понятийния апарат в контекста на изследвания проблем.

Много четивен стил, плавни преходи между смисловоособените части.

Изключително позитивен момент е достойното място, което е отделено на възпитателната проблематика (и баланса спрямо другите основни педагогически феномени), към която през последните години е налице завръщане на интереса, подобно на олимпийските ценности.

Авторът застъпва отчетливо и все по-актуалната проблематика на неформалното образование.

Имайки предвид всичко това, може да се заключи, че дисертационният труд на тема „Детският олимпийски събор „Юначе“ – спортнопедагогически модел за

обучение и възпитание“ отговаря на изискванията за подобен вид разработки, заложи в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НСА „Васил Левски“. Въз основа на това, както и въз основа на отбелязаното по-горе в становището и като се има пред вид, че направените бележки и препоръки не омаловажават постигнатото, следва да се изрази позиция с положителен вот по отношение на дисертационния труд с оглед присъждането на **Ина Георгиева Влатова** на образователната и научна степен „доктор по педагогика“ в областта на висшето образование **1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт** (научна специалност *Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка, вкл. Методика на лечебната физкултура*).

София,

28.08.2015 г.

Автор на становището: 

/доц. д-р Владислав Господинов/

СТ А Н О В И Щ Е

От доц.д-р Илиана Огнянова Петкова, преподавател в СУ „Св.Климент Охридски“

върху дисертационен труд в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)

Тема на дисертационния труд: „Детският олимпийски събор „Юначе“ – спортнопедагогически модел за обучение и възпитание“

Автор на дисертационния труд: Ина Георгиева Влатова,

Научен ръководител: доц.д-р Евдокия Ценева

I. Анализ на процедурата и представяне на кандидатката - Прегледът на документите по процедурата показва спазване на всички законови и подзаконови изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Ина Влатова е зачислена в докторантура на самостоятелна подготовка към катедра „Психология, педагогика и социология“ със Заповед № 2068/21.11.2012г. на Ректора на НСА за срок на обучение от три години. Отчислена е предсрочно сред успешна вътрешна защита на дисертационния труд, считано от 25.06.2015 г. Няма промяна на темата. Протоколът от катедреното заседание показват единодушието на членовете на първичното звено при откриването на процедурата. Приложени са всички, изискващи се по правилника на НСА, документи за откриване на процедура.

Автобиографията на кандидатката показва едно целенасочено посвещаване на професионалното направление физическо възпитание и спорт. Възпитаничка на НСА с бакалавърска степен по две специалности и магистърска степен в областта на олимпизма и олимпийското движение, нейният научно-професионален път се оказва предначертан. Макар краткия учителски стаж, а впоследствие позицията на спортен експерт в СОС ѝ дава един по-широк и многоаспектен поглед към избраната дисертационна тема. Владенето на три езика – английски, гръцки и руски и участието в множество проекти обогатяват професионалната ѝ биография

II. Оценка на дисертационния труд

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем - Актуалността на разглежданата проблематика може да се открие на няколко равнища. От историческа гледна точка кандидатката представя подробно философията на олимпизма, убедително изтъква значимостта на личността на Пиер дьо Кубертен за утвърждаване на олимпийските идеи, прави успешен паралел с Тодор Йончев, наречен българският Кубертен. Акцент е поставен и върху идеите и дейността на гимнастическите дружества „Юнак“, функционирали в периода 1898 – 1944г. Следващото равнище на актуалност е в съвременен практико-приложен план с подробно представения спортнопедагогически модел за обучение и възпитание, основаващ се на дейността на възродения Съюз на българските гимнастически дружества „Юнак“ от 1996 г., прилежащите към него клубове „Юначе“ и провежданите събори.

2. Теоретичен анализ и интерпретация на литературния материал - Цялостният дисертационен труд от 203 стр. е структуриран в увод, три глави, изводи, библиография и приложения. Теоретичният обзор на философията и идеята за олимпизма и олимпийското движение е резултат от използвани 193 литературни източника, от които 125 на кирилица и 68 на латиница. Докторантката е посочила и 16 интернет страници. Чрез направения теоретичен анализ, разпрострян на 58 стр., тя демонстрира умения за целенасочено извеждане, осмисляне,

анализиране, систематизиране и обобщаване. Следва да бъде отбелязана и научната коректност при цитирането на чуждестранните и български автори. В съдържателен план са засегнати двата основни аспекта – олимпизма и ролята на Пиер дьо Кубертен като баща на идеята и олимпийското движение като цяло, и неговият български последовател и радетел Тодор Йончев. Оценявам високо опитите на докторантката да внесе яснота в такива сложни понятия като „олимпийско движение“, „олимпийско образование“, „олимпийско възпитание“ и „олимпийско обучение“ (с.49). Самата докторантка впоследствие защитава тезата за неоснователността за извеждане на олимпийското обучение от цялостния контекст на обучителния процес, а аргументите, които превежда са свързани с интердисциплинарния характер на самото обучение и неформалната среда, в която то се провежда. Тази позиция от дидактическа гледна точка считам за напълно правилна.

Цялостният теоретичен обзор би спечелил, ако понятиите уточнения предхождат точката свързана с утвърждаването и развитието на идеите за олимпизма в България. В частта, където се описва цялостното дело и заслуги на Пиер дьо Кубертен и където също е изяснен и се бори с термина „олимпизъм“, някак логично ще следват понятиите от диференциация на горепосочените понятия - „олимпийско движение“, „олимпийско образование“, „олимпийско възпитание“ и обучение.

За целесъобразно считам и преместването в тази теоретична част на цялата т.1 от глава трета, в която се прави цялостен теоретико-логичен анализ на същността и дейността на СБГД „Юнак“ и клубовете „Юначе“. Именно изведения там и представен спортнопедагогически модел е теоретичният конструкт, върху който се конструира, планира и реализира цялостното емпирично изследване.

3. Съответствие на избраната методика с поставената цел и задачи на дисертационния труд. Резултати от изследването - Технологията на проведеното емпирично изследване, формулираните хипотези, цел, задачи, предмет и обект са представени в глава втора на дисертационния труд в обем от 19 стр. Приемам така формулираната цялостна хипотеза. Считам обаче за удачно обединяването на 2 и 3 подхипотези, които са насочени към цялостното личностно развитие на учениците. Имайки предвид, че спортнопедагогическият модел е изграден върху идеята за олимпизма липсва ми ясно изведена, формулирана и защитена подхипотеза свързана с ролята и влиянието на олимпийските идеали и ценности. Бих препоръчала при представяне на хипотезите да се посочат в скоби кои въпроси от анкетните карти са обвързани с тяхната доказуемост. Правилно са формулирани целта, задачите, предмета и обекта на изследването. Подробното представяне на организацията на изследването показват отдадеността на докторантката към проучваната проблематика.

Чест прави на докторантката, че се е постарала да съчетае класическите научни методи като анкетно проучване, интервю, моделиране с по-съвременните SWOT и PEST анализи. Тяхното детайлно представяне и съдържателно обвързване с изследвания проблем показват, че те са използвани целенасочено и обосновано, а не за да се демонстрира само тяхното познаване. Анализът на данни от НСИ, на национални стратегически документи и програми е отлична основа за защита на тезата, че предложеният модел може да изиграе превантивна роля при отпадането от училище, за промени в моделите на поведение и цялостното отношение към спорта и здравето.

Целевите групи, с които е проведено изследването и приложен теоретичния спортнопедагогически модел са четири – 76 ученици, 33 „бивши юначета“, 26 учители и треньори и 57 родители. Данните за тях са представени подробно и изчерпателно. Общият брой на изследваните лица е 192. Имайки предвид, че са обхванати ученици, учители и родители от различни райони на страната и типове населени места, всички те имащи отношение към спортните клубове „Юначе“, изследването може да претендира за национална представителност.

Авторовата методика, състояща се от три анкетни карти улавя в детайли аспектите в заложените хипотези. Самите анкетни карти включват различни техники и методики за събиране на информация – отворени въпроси, дихотомни въпроси, отговори с множествен избор, въпроси със заложена Ликертова скала, техника на семантичния диференциал на Ч. Осгууд. Анализът на резултатите е по целеви групи – пълен и изчерпателен.

4. Научни и научноприложни приноси на дисертационния труд - Приносите на предложения за оценка дисертационен труд ще бъдат изведени в две групи. Първата – теоретични - са свързани с актуалността на разглежданата проблематика, историческия преглед на философията и идеите на олимпизма в световен и български аспект, защитения понятиен апарат. Втората - научно-приложни – изведеният спортнопедагогически модел и доказването на неговата ефективност при решаването на обучителни и възпитателни проблеми. В изследователски план докторантката е демонстрирала умения за: провеждане на емпирично изследване, конструиране на изследователски инструментариум и неговото приложение, за задълбочен и последователен анализ на данните.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд - По дисертационния труд има направени 3 публикации, две в национално списание „Спорт и наука“ и една – в сборник от международна конференция. Бих препоръчала след защитата докторантката да излезе на по-широката научна сцена като публикува резултатите от богатото си изследване в други педагогически списания, както и да бъдат представени на повече конференции.

Авторефератът отразява пълно и достоверно съдържанието на дисертационния труд.

6. Препоръки и въпроси - Имам бележки и въпроси по отношение направените изводи и препоръки. Считам, че техният брой и начин на обобщаване не отговаря на мащабността и задълбочеността на дисертационното изследване. Аналогичните въпроси в приложените анкетни карти дават възможност в изводите да се представят в съпоставителен план мненията на учителите и родителите. Остава под въпрос категоричното мнение на докторантката относно доказаността на формулираните хипотези. Така формулираните изводи звучат твърде обобщено.

Въпроси – В кой етап от изследването, върху коя целева група и по какъв аспект от разглеждания проблем е приложен методът Case study и до какви изводи се стига при неговото използване?; Какви препоръки на национален, институционален (равнище училище) и личностен аспект могат да бъдат направени в резултат на проведеното проучване?

7. Заключение

Направените по-горе коментари и препоръки не омаловажават постигнатото от докторантката. Част от тях са с технически характер, а другите – подлежат на авторово преценка и осмисляне.

Актуалността на проучвания проблем, задълбоченият теоретичен анализ, демонстрираните умения за конструиране и провеждане на емпирично изследване, както и достигнатите резултати ми дават основание убедено да предложа на членовете на научното жури да присъдят образователната и научна степен “доктор по педагогика” в професионално направление 1.3. „Методика на обучението по физическо възпитание и спорт”, по научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура) на Ина Георгиева Влагова.

Дата: 28. 08. 2015 г.

ЧЛЕН НА ЖУРИТО:.....

/доц.д-р Илиана Петкова/